

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.003.03.2021

Pan
Janusz Pacher
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Jasle,
Rynek 18, 38-200 Jasło

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/043 – Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, Rynek 18, 38-200 Jasło
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Janusz Pacher, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. 2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem danych statystycznych oraz dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	Paweł Rakowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LRZ/19/2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200 t.j., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle (dalej Urząd lub PUP) prawidłowo realizował zadania z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.

W okresie objętym kontrolą spadła liczba zarejestrowanych w Urzędzie bezrobotnych osób niepełnosprawnych ze 180 na koniec 2018 r., do 165 na koniec 2020 r. Urząd prawidłowo prowadził działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wykorzystując przy tym dostępne usługi rynku pracy określone w art. 35 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*³. Urząd wspierał osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu pracy organizując szkolenia, pośrednictwo pracy i pośrednictwo zawodowe. Nie stwierdzono przypadków dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

Urząd w prawidłowy sposób stosował wybrane instrumenty rynku pracy. W kontrolowanym okresie finansował staże, przyznawał jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, finansował prace interwencyjne, szkolenia oraz refundował koszty wyposażenia stanowisk pracy⁴.

W okresie objętym kontrolą o 16% spadło bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych, podczas, gdy w pozostałej grupie osób bezrobotnych wzrosło o 9%.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

Opis stanu faktycznego

1. Realizacja zadań samorządu w zakresie polityki rynku pracy.

a) *Program Promocji Zatrudnienia* był częścią *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Jasielskiego na lata 2016 – 2022* został opracowany przez Urząd. Zawierał informacje dotyczące dostępnych form aktywizacji osób bezrobotnych. Wyznaczono w nim cele strategiczne polegające na zwiększaniu szans na zatrudnienie osób bezrobotnych, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości oraz pozyskiwaniu środków publicznych na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, a w ramach każdego z tych celów ustalono cele szczegółowe do zrealizowania.

Wśród celów szczegółowych znalazły się m.in. takie działania na rzecz osób niepełnosprawnych, jak zwiększenie stopnia przygotowania zawodowego i zdolności do uzyskania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne poprzez system poradnictwa zawodowego oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy osób z wykluczenia społecznego oraz zagrożonych wykluczeniem.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.

⁴ W organizowanych przez Urząd stażach wzięło udział 23 osoby niepełnosprawne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 13 niepełnosprawnych, w pracach interwencyjnych brało udział 15 niepełnosprawnych, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych objęła 31 osób, w szkoleniach uczestniczyło 7 osób niepełnosprawnych.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W Programie nie określono mierników bazowych i docelowych, pozwalających na mierzenie stopnia zakładanych celów i zadań oraz osiągniętych rezultatów, w tym dotyczących aktywizacji osób niepełnosprawnych. Program ten w okresie objętym kontrolą nie był modyfikowany, ani też - z uwagi na wprowadzony stan epidemii - nie dokonywano jego ewaluacji w celu dostosowania do zmieniających się warunków na rynku pracy.

Ze sprawozdań z wykorzystania środków Funduszu Pracy (dalej FP) za lata 2018 - 2020 przeznaczonych na finansowanie na terenie powiatu jasielskiego programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań wynika, że Urząd podejmował działania mające na celu aktywizację osób bezrobotnych, w tym m.in. przyznawał środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, na wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy, finansował staże, prace interwencyjne oraz szkolenia, niemniej jednak w sprawozdaniach tych nie wyszczególniano osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 3-112, 742-745)

b) W okresie objętym kontrolą na działania związane z realizacją programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań Urząd wydatkował 76 446,8 tys. zł, w tym 445,1 tys. zł pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON). Całość środków, które Urząd otrzymał z PFRON została przydzielona na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym⁶. Środki te zostały wydatkowane na zadania określone uchwałami Rady Powiatu w Jaśle.

Wydatkowane przez Urząd środki pochodziły z:

- Funduszu Pracy – 48 036,3 tys. zł,
- środków europejskich – 27 037,4 tys. zł,
- PFRON – 445,1 tys. zł,
- Krajowego Funduszu Szkoleniowego – 928 tys. zł.

Na podstawowe formy aktywizacji zawodowej wydatkowano 31 038,5 tys. zł: z FP – 9230,5 tys. zł oraz ze środków europejskich – 21 808 tys. zł.

W 2018 r. Urząd na realizację podstawowych form aktywizacji zawodowej wydatkował następujące kwoty:

- na szkolenia 195,6 tys. zł (całość z FP) – w tym 3 tys. zł dla osoby niepełnosprawnej,
- na staże 2944 tys. zł, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (dalej POWER) - ze środków europejskich oraz wkładu FP, a także wyłącznie ze środków FP, w tym na staże osób niepełnosprawnych 51 tys. zł,
- na prace interwencyjne 1036,5 tys. zł, w ramach POWER ze środków europejskich oraz wkładu FP, a także wyłącznie ze środków FP, w tym na prace interwencyjne osób niepełnosprawnych 33,6 tys. zł (całość z FP),
- na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej 5167,2 tys. zł, w ramach POWER 2639,5 tys. zł, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego (dalej RPOWP) 592 tys. zł oraz z FP 1935,7 tys. zł, w tym 118 tys. zł przyznano osobom niepełnosprawnym,
- na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 5.151,9 tys. zł, w tym z RPOWP 1604,7 tys. zł oraz FP 3.547,2 tys. zł.

⁶ Dz.U. z 2019 r., poz. 1605.

W 2019 r. Urząd wydatkował na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej następujące kwoty:

- na szkolenia 198,3 tys. zł (całość z FP) – w tym 8,2 tys. zł dla osób niepełnosprawnych,
- na staże 1797 tys. zł, w tym osób niepełnosprawnych 32,7 tys. zł,
- na prace interwencyjne 805,5 tys. zł; w tym prace interwencyjne osób niepełnosprawnych 58,7 tys. zł,
- na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej 2900,7 tys. zł, w tym 40 tys. zł dla osoby niepełnosprawnej,
- na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 3478 tys. zł, w tym 120 tys. zł dla osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. Urząd na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej wydatkował następujące kwoty:

- na szkolenia 65,8 tys. zł (całość z FP) – w tym 8 tys. zł dla osoby niepełnosprawnej,
- na staże 1031,2 tys. zł, w tym dla osób niepełnosprawnych 17,6 tys. zł;
- na roboty publiczne 406,5 tys. zł (całość z FP), w tym dla osób niepełnosprawnych 20,5 tys. zł,
- na prace interwencyjne 295,9 tys. zł, w tym na prace interwencyjne osób niepełnosprawnych 0,9 tys. zł (całość z FP),
- na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej 2897 tys. zł, w tym 160 tys. zł dla osób niepełnosprawnych,
- na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 2667,4 tys. zł, w tym dla osób niepełnosprawnych 97 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odmów osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w realizowanych przez Urząd formach aktywizacji zawodowej (poza jednym przypadkiem, gdy osobie ubiegającej się o pomoc w formie przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej odmówiono przyznania środków, z uwagi na fakt, iż nie była zarejestrowana, jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu).

(akta kontroli str. 113, 828, 911-916)

W projektach realizowanych przez Urząd zakładano aktywizację 2634 osób (w tym 29 niepełnosprawnych), a objęto aktywizacją 2888 osób (w tym 103 niepełnosprawnych).

Ogółem na lata 2018-2020 na podstawowe formy aktywizacji zawodowej Urząd zaplanował wydatki w wysokości 32 425,8 tys. zł, a wydatkowano 31 038,5 tys. zł (w tym na aktywizację osób niepełnosprawnych zaplanowano 653,7 tys. zł, a wydatkowano 1413,3 tys. zł).

Na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej zaplanowano i wydatkowano następujące kwoty:

Szkolenia:

- wydatki na szkolenia zaplanowano na kwotę 481,2 tys. zł (w tym 11 tys. na szkolenia dla niepełnosprawnych), a wydatkowano 459,7 tys. zł (w tym 19,2 tys. zł na szkolenia osób niepełnosprawnych),
- planowano udział 161 osób w szkoleniach (w tym trzech niepełnosprawnych), a w organizowanych przez Urząd szkoleniach wzięło udział 172 osoby (w tym siedmiu niepełnosprawnych).

Stáže:

- Urząd planował wydatkować na realizację staży 5823,3 tys. zł, a wydatkowano 5772,2 tys. zł (w tym wydatki na aktywizację osób niepełnosprawnych zaplanowano 24 tys. zł, a wydatkowano 109,2 tys. zł),
- zakładano udział 938 osób w stażach (w tym trzech niepełnosprawnych), a wzięło w nich udział 1105 osób (w tym 23 osoby niepełnosprawne),

Roboty publiczne:

- na realizację robót publicznych zaplanowano wydatki w wysokości 416,7 tys. zł, a wydatkowano 406,5 tys. zł (w planach finansowych nie zakładano udziału osób niepełnosprawnych w robotach publicznych, natomiast w realizacji tej formy aktywizacji zawodowej wzięło udział dwie osoby niepełnosprawne, a wydatki wyniosły 20,5 tys. zł).

Prace interwencyjne:

- Urząd planował uczestnictwo 388 osób w pracach interwencyjnych (nie planowano udziału osób niepełnosprawnych), natomiast udział wzięło 499 osób (w tym 22 niepełnosprawnych),
- na prace interwencyjne Urząd wydatkował 2137,9 tys. zł (środki wydatkowano w wysokości zgodnej z planem), w tym 93,2 tys. zł wydatkowano na prace interwencyjne osób niepełnosprawnych.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej:

- w planach na lata 2018 – 2020 Urząd zakładał udzielenie pomocy w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej 516 osobom (w tym 12 niepełnosprawnym),
- udzielono pomocy 516 osobom, w tym 25 osobom niepełnosprawnym, a na ten cel wydatkowano 10 964,9 tys. zł (zakładano wydatki w wysokości 11 364,9 tys. zł).

Refundacja kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowisk pracy:

- na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy Urząd, na lata 2018 – 2020, zaplanował wydatki w wysokości 12 201,8 tys. zł, a wydatkowano 11 297,3 tys. zł (w tym osoby niepełnosprawne: plan – 285,7 tys. zł i wykonanie – 536 tys. zł),
- w ramach ww. formy aktywizacji zawodowej planowano udzielić wsparcia w zatrudnieniu 573 osobom (w tym 11 osobom niepełnosprawnym), a udzielono 543 osobom (w tym 24 osobom niepełnosprawnym).

(akta kontroli str. 747-754, 907-909)

c) W okresie objętym kontrolą Urząd realizował sześć projektów, których celem było wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych. W żadnym z realizowanych przez Urząd projektów nie odmówiono uczestnictwa osobie niepełnosprawnej. Z sześciu realizowanych przez Urząd projektów, w okresie objętym kontrolą trzy zostały zakończone i rozliczone:

- *Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie jasielskim - III,*
- *Aktywizacja osób powyżej 29 r. życia pozostających bez pracy w powiecie jasielskim - IV oraz*
- *Aktywizacja osób powyżej 29 r. życia pozostających bez pracy w powiecie jasielskim - V.*

We wszystkich realizowanych przez Urząd projektach mających na celu aktywizację osób bezrobotnych brało udział łącznie 1838 osób, w tym 58 osób niepełnosprawnych, a w zakończonych i rozliczonych projektach uczestniczyło łącznie 1181 osób, w tym 39 osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 225-226)

W projekcie *Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie jasielskim - III*, zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie zakładano objęcie wsparciem 969 osób, w tym 20 osób niepełnosprawnych. Nabór do wskazanego projektu prowadzono w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. W realizacji projektu uczestniczyło 969 bezrobotnych (w tym 25 osób niepełnosprawnych).

Po zakończeniu jego realizacji, z grupy 25 osób niepełnosprawnych biorących w nim udział, 19 znalazło zatrudnienie (projekt zakładał efektywność na poziomie 17%, a osiągnięto 67,5%).

Na realizację ww. projektu wydatkowano łącznie 10 521,2 tys. zł (w tym wkład krajowy z FP wyniósł 853,2 tys. zł, zaś środki z Europejskiego Funduszu Społecznego 9667,9 tys. zł).

W projekcie *Aktywizacja osób powyżej 29 r. życia pozostających bez pracy w powiecie jasielskim – IV*, realizowanym w okresie od 16 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wzięło udział 100 uczestników, w tym osiem osób niepełnosprawnych (zakładano udział trzech osób niepełnosprawnych). Po zakończeniu realizacji ww. projektu wszystkie osoby niepełnosprawne zostały zatrudnione.

Na realizację tego projektu wydatkowano 2196,7 tys. zł (w tym środki europejskie 1867,2 tys. zł i z FP 329,5 tys. zł).

W projekcie *Aktywizacja osób powyżej 29 r. życia pozostających bez pracy w powiecie jasielskim - V*, realizowanym w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. brało udział 112 osób, w tym sześć osób niepełnosprawnych (zakładano udział trzech osób niepełnosprawnych). Po zakończeniu realizacji tego programu wszystkie osoby niepełnosprawne zostały zatrudnione.

Na realizację wskazanego Projektu wydatkowano kwotę 2238,9 tys. zł (środki pochodziły z FP w kwocie 335,8 tys. zł oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 1903,1 tys. zł).

Z grupy osób niepełnosprawnych, które uczestniczyły w realizowanych przez Urząd podstawowych formach aktywizacji zawodowej na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudnionych było:

- z dwóch osób, które ukończyły szkolenia i które zostały znalazły zatrudnienie po ich ukończeniu, zatrudniona była jedna osoba,
- z 15 osób, które ukończyły realizację prac interwencyjnych, nadal zatrudnionych było dziewięć osób,
- z dwóch osób niepełnosprawnych, które uczestniczyły w realizacji robót publicznych, żadna nie była zatrudniona,
- z 23 osób, które ukończyły staże, nadal zatrudnionych było 10 osób,
- wszystkie osoby, którym przyznano jednorazowe środki na prowadzenie działalności gospodarczej, prowadziły tę działalność w dalszym ciągu,
- z grupy 31 osób zatrudnionych w wyniku refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, nadal zatrudnionych było 26 osób.

Każdy z ww. Projektów został zrealizowany zgodnie z warunkami określonymi w umowach, a w wyniku ich realizacji osiągnięto zakładane wskaźniki zatrudnienia.

Badanie dokumentacji trzech losowo wybranych uczestników zrealizowanych przez Urząd projektów wykazało, że każdy z nich spełniał wymagania, w zakresie uczestnictwa w jego realizacji (zakwalifikowane osoby spełniały kryteria uczestnictwa). Wszystkie osoby niepełnosprawne, które zgłosiły się do ww. projektów zostały zakwalifikowane do uczestnictwa.

(akta kontroli str. 225- 249, 371-401, 910)

d) Budynek, w którym znajduje się Urząd (przy ul. Rynek 18) stanowi własność Starostwa Powiatowego w Jaśle. Urząd znajduje się na pierwszym piętrze budynku. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto w Urzędzie zatrudniona była osoba, która włada językiem migowym, a strona internetowa Urzędu umożliwia odsłuchiwanie jej treści.

(akta kontroli str. 699)

2. Rejestracja osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

a) W okresie objętym kontrolą liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie wzrosła z 5179 według stanu na 31 grudnia 2018 r. do 5615 osób według stanu na 31 grudnia 2020 r. (na koniec 2019 r. były zarejestrowane 4918 osoby bezrobotne). W tym samym okresie zmniejszyła się liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych ze 180 na koniec 2018 r., do 165 na koniec 2020 r. (173 na koniec 2019 r.). Łącznie w okresie objętym kontrolą nastąpił spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych niepełnosprawnych ze 180 do 165.

Wzrosła natomiast liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Na koniec 2018 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 71 osób poszukujących pracy oraz 13 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, a na koniec 2020 r., odpowiednio 73 i 14 osób (na koniec 2019 r. wartości te wynosiły 63 i 12).

Na koniec 2018 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 5250 osób bezrobotnych, łącznie z osobami poszukującymi pracy oraz 193 osoby niepełnosprawne, w tym niepełnosprawne poszukujące pracy (3,7%). Na koniec 2019 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 4981 bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy oraz 185 osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy (3,7%). Na koniec 2020 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 5.688 osób bezrobotnych, w tym poszukujących pracy oraz 179 osób niepełnosprawnych bezrobotnych, w tym poszukujących pracy (3,1%).

(akta kontroli str. 137, 253-256, 348-355, 362, 747-754)

b) Urząd nie dysponował danymi dotyczącymi pomocy udzielonej w ramach tzw. tarczy antykryzysowej osobom niepełnosprawnym.

Według wyjaśnień Dyrektora Urzędu *składane wnioski nie zawierały informacji dotyczących niepełnosprawności wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia, które rodzaje wsparcia (pomocy) i w jakiej wysokości zostały udzielone osobom niepełnosprawnym lub pracodawcom zatrudniającym takie osoby.*

(akta kontroli str. 849-850)

W 2020 r., w związku ze stanem epidemii, od dnia 16 marca, wprowadzono ograniczenia w działalności Urzędu w zakresie bezpośredniej obsługi klientów.

Zmieniono formę przyjmowania wniosków i formularzy z papierowej na elektroniczną, niemniej jednak nadal było możliwe składanie dokumentów w formie papierowej, ale odbywało się za pośrednictwem specjalnie przygotowanych pojemników. Bezpośrednia obsługa była możliwa po ustaleniu terminu spotkania z pracownikiem Urzędu, a same spotkania odbywały się w odpowiednio przygotowanych do tego pomieszczeniach.

Ponadto w Urzędzie odstąpiono od konieczności osobistego potwierdzania gotowości do podjęcia pracy oraz zakupiono oprogramowanie, które umożliwiało powiadamianie o ofertach pracy i innych formach wsparcia w formie smsów. Oprócz wskazanych działań Urząd zmodyfikował i rozbudował centralę telefoniczną, co pozwoliło na uruchomienie większej ilości linii telefonicznych.

Powyższe ograniczenia i udogodnienia dotyczyły wszystkich osób chcących skorzystać z usług Urzędu, w tym osób niepełnosprawnych.

3. Usługi rynku pracy realizowane przez Urząd.

a) W Urzędzie zatrudnionych było sześciu pośredników pracy, do których zadań należało pozyskiwanie ofert pracy dla osób zarejestrowanych jako bezrobotne i poszukujące pracy, w tym bezpośrednio u pracodawców. Osoby te, w ramach swoich czynności służbowych, spotykały się z potencjalnymi pracodawcami, przedstawiając ofertę usług i instrumentów rynku pracy realizowanych przez Urząd.

(akta kontroli str. 829-835)

Według wyjaśnień Dyrektora Urzędu, *Urząd nie posiadał informacji na temat liczby osób zatrudnionych w wyniku przekazania ofert, bowiem statystyki nie zawierają takich danych.*

W latach 2018 – 2020 do Urzędu wpłynęło ogółem 3855 ofert pracy, w tym 99 ofert dla osób niepełnosprawnych:

W 2018 r. wpłynęło 1136 ofert pracy na stanowiskach subsydiowanych oraz 586 na stanowiskach niesubsydiowanych, w 2019 r. odpowiednio 896 i 496 oraz w 2020 r. - 529 i 212.

W przypadku ofert dla osób niepełnosprawnych, w 2018 r. wpłynęły dwie oferty na stanowiska subsydiowane oraz 49 na stanowiska niesubsydiowane, w 2019 r. trzy oferty na stanowiska subsydiowane oraz 23 na stanowiska niesubsydiowane i w 2020 r. odpowiednio – trzy i 19 ofert.

W latach 2018 – 2020 na rozmowy kwalifikacyjne na subsydiowane stanowiska skierowano łącznie 2852 osób⁷, a na niesubsydiowane 750 osób⁸: w 2018 r. na 1378 osób, w tym 946 na stanowiska subsydiowane oraz 432 na stanowiska niesubsydiowane; w 2019 r. - 901 osób, w tym 632 na stanowiska subsydiowane oraz 269 na stanowiska niesubsydiowane; w 2020 r. - 377 osób, w tym 328 na stanowiska subsydiowane oraz 49 na niesubsydiowane.

W przypadku osób niepełnosprawnych na rozmowy kwalifikacyjne skierowano: w 2018 r. - 59 osób, w tym na stanowiska subsydiowane 27 osób i na niesubsydiowane 32 osoby; w 2019 r. 27 osób, w tym na stanowiska subsydiowane 19 osób i na niesubsydiowane osiem osób; w 2020 r. 19 osób, w tym na stanowiska subsydiowane 11 osób i na niesubsydiowane osiem osób.

W okresie objętym kontrolą spadła liczba ofert pracy kierowanych do Urzędu. W 2018 r. do Urzędu wpłynęło 1773 oferty pracy (w tym 51 dla osób niepełnosprawnych), w 2019 r. wpłynęło 1418 ofert pracy (w tym 26 dla osób niepełnosprawnych) i w 2020 r. 763 ofert, w tym 22 dla osób niepełnosprawnych.

Analiza dokumentacji 25 osób niepełnosprawnych wykazała, że Urząd prawidłowo realizował usługi rynku pracy, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy⁹.

Urząd m.in. kierował osoby bezrobotne niepełnosprawne na szkolenia, udzielał porad zawodowych, kierował na odbywanie staży, pośredniczył w zakresie przekazywania ofert.

(akta kontroli str. 355-361, 411-620, 801)

b) W Urzędzie nie opracowano własnych standardów postępowania dotyczących realizacji usług rynku pracy. W ramach działań, o których mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych warunków realizacji

⁷ 946 w 2018 r., 632 w 2019 r. i 328 w 2020 r..

⁸ 432 w 2018 r., 269 w 2019 r. i 49 w 2020 r..

⁹ Dz.U. z 2014 r., poz. 667.

oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy, Urząd realizował usługi rynku pracy poprzez prowadzenie pośrednictwa pracy, udzielanie poradnictwa zawodowego oraz organizację szkoleń dla osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych.

W Urzędzie, do badania kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych, wykorzystywano *Test Preferencji i Predyspozycji Zawodowych* oraz kwestionariusz – *Profil zainteresowań*.

W latach 2018 – 2020 Urząd skierował na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy, zawodu albo kierunku szkolenia łącznie 108 osób (w tym 10 osób niepełnosprawnych). W 2018 r. było to 79 osób (w tym siedem osób niepełnosprawnych), w 2019 r. 27 osób (w tym dwie osoby niepełnosprawne) oraz w 2020 r. dwie osoby (w tym jedna osoba niepełnosprawna).

W okresie objętym kontrolą w grupowych poradach zawodowych wzięło udział 265 bezrobotnych i poszukujących pracy (w tym cztery osoby niepełnosprawne).

W 2018 r. było to 127 osób (w tym jedna osoba niepełnosprawna), w 2019 r. – 109 osób (w tym trzy osoby niepełnosprawne) i w 2020 r. było to 29 osób (nie brały udziału osoby niepełnosprawne).

W szkoleniach mających na celu doskonalenie umiejętności poszukiwania pracy, w latach 2018 – 2020 udział wzięło łącznie 26 osób (w tym jedna osoba niepełnosprawna w 2018 r.), a w innych formach poradnictwa zawodowego (grupowa informacja zawodowa, indywidualna informacja zawodowa, indywidualna porada zawodowa) wzięło udział 2467 bezrobotnych i poszukujących pracy (w tym 63 osoby niepełnosprawne).

W 2018 r. było to łącznie 1254 osoby (w tym 25 osoby niepełnosprawne), w 2019 r. łącznie 896 osób (w tym 23 osoby niepełnosprawne) oraz w 2020 r. 317 osób (w tym 15 osób niepełnosprawnych).

Urząd realizował zadania z zakresu poradnictwa zawodowego poprzez pomoc osobom bezrobotnym (w tym bezrobotnym osobom niepełnosprawnym), w wyborze zawodu lub miejsca pracy, a także w planowaniu ich ścieżki zawodowej. Działania te realizowano poprzez udzielanie informacji o organizowanych szkoleniach, kierowanie na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej lub szkolenia. Organizowano grupowe porady zawodowe, a także udzielano porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badaniu kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych oraz udzielano informacji o rynku pracy, zawodach i umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy.

(akta kontroli str. 253-259, 363-370)

4. Kontrole i skargi.

a) Urząd w latach 2018 – 2020 był podmiotem pięciu kontroli w zakresie swojej działalności. Kontrole te zostały przeprowadzone przez Zarząd Powiatu (dwie kontrole), Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie (dwie kontrole) i Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle. Kontrole przeprowadzone przez Zarząd Powiatu dotyczyły dochodów i wydatków, wewnętrznych procedur, zatrudniania i ustalania warunków pracy i płacy oraz zwalniania pracowników. Kontrola przeprowadzona przez ZUS dotyczyła m.in. prawidłowości i rzetelności obliczania

składek na ubezpieczenie społeczne, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz wystawiania zaświadczeń lub zgłaszania danych do ubezpieczenia społecznego.

Kontrole Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie dotyczyły aktywizacji osób młodych pozostających bez pracy oraz aktywizacji osób powyżej 29 r. życia pozostających bez pracy.

Żadna ze wskazanych kontroli nie dotyczyła aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez instytucje zewnętrzne nie stwierdzono uchybień lub nieprawidłowości w działalności Urzędu, natomiast w przypadku kontroli przeprowadzonej przez Zarząd Powiatu stwierdzono uchybienia dotyczące prowadzenia dokumentacji pracowniczej oraz rozliczania delegacji służbowych, a wnioski z tej kontroli zostały przez Urząd zrealizowane.

(akta kontroli str. 261)

b) W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęło sześć skarg dotyczących działalności Urzędu, żadna z tych skarg nie pochodziła od osoby posiadającej status osoby niepełnosprawnej, ani też nie dotyczyła zatrudnienia takich osób, czy też działalności Urzędu w tym zakresie. Każdą ze skarg rozpatrzono w wymaganym terminie. W latach 2018 – 2020 nie wpływały skargi na działalność Urzędu do Wojewody Podkarpackiego ani do Starosty Powiatu Jasielskiego.

(akta kontroli str. 260)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, Urząd w prawidłowy sposób realizował działania zmierzające do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz rzetelnie, zgodnie z zawartymi umowami, wdrażał projekty służące aktywizacji osób pozostających bez pracy.

Realizowane przez Urząd projekty mające na celu aktywizację osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych, przyniosły pożądane efekty i przyczyniły się do spadku bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

OBSZAR

2. Prawidłowość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.

1. Współpraca Urzędu z osobami niepełnosprawnymi.

a) W latach 2018 – 2020 Urząd przygotował 20 706 Indywidualnych Planów Działania (IPD), o których mowa w art. 34a ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

Na podstawie badania dokumentacji 30 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne ustalono, że Urząd w każdym przypadku opracował IPD dla osoby bezrobotnej w terminie do 60 dni od rejestracji i każdy z tych planów zawierał elementy wskazane w art. 34a ust. 2 ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, tj. działania możliwe do zastosowania przez Urząd w ramach pomocy określonej w ustawie o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, działania planowane do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego w celu poszukiwania pracy, planowane terminy realizacji poszczególnych działań, formy, planowaną liczbę i terminy kontaktów z Urzędem, warunki zakończenia realizacji IPD.

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że *działania do samodzielnej realizacji* ustalane są pomiędzy doradcą klienta, a osobą bezrobotną podczas potwierdzania gotowości do

podjęcia pracy. Wyznaczane przez pośrednika pracy działania do samodzielnej realizacji miało na celu uaktywnienie osób bezrobotnych do większego zaangażowania się w poszukiwanie pracy. Według stanu na koniec 2020 r., w Urzędzie zatrudnionych było czterech doradców, na 5615 osób bezrobotnych, co daje 1404 osoby na doradcę i średni czas na obsługę jednej osoby 15 minut, a w latach 2018 – 2020 doradcy sporządzili 20 706 IPD, więc należy jasno powiedzieć, że nie ma merytorycznej i fizycznej możliwości przygotowania średnio w każdym roku prawie 7000 IPD i zastosowania w nich niepowtarzalnych i unikatowych zapisów, bowiem wachlarz możliwości związanych z aktywizacją zawodową każdej osoby jest ograniczony.

W kontroli zwrócono się do niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotne, o wypełnienie ankiety dotyczących ich aktywizacji zawodowej.

Analiza wyników ankiet nie wykazała nieprawidłowości w funkcjonowaniu Urzędu, żaden z ankietowanych nie wskazał na odmowę uczestnictwa we wnioskowanej formie aktywizacji ani też nie wnosił uwag do działalności Urzędu.

(akta kontroli str. 411-620, 804-807, 851-906)

b) Według stanu na koniec 2020 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 165 bezrobotnych niepełnosprawnych, z których 26 nie zostało objętych aktywizacją zawodową. Analiza dokumentacji pięciu takich osób wykazała, że dla każdej z tych osób opracowano IPD, w którym zaproponowano działania do samodzielnej realizacji.

(akta kontroli str. 411-620, 918-919)

2. Formy wsparcia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie w charakterze bezrobotnych lub poszukujących pracy.

W latach 2018 - 2020 nie było przypadku niezakwalifikowania osoby niepełnosprawnej do udziału w szkoleniu. Urząd nie odmawiał osobom niepełnosprawnym przyznania stażu, realizacji prac interwencyjnych lub robót publicznych.

a) W okresie objętym kontrolą Urząd zorganizował 37 szkoleń dla osób bezrobotnych. Urząd nie organizował szkoleń przeznaczonych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.

Na realizację szkoleń w okresie objętym kontrolą Urząd wydatkował następujące kwoty: w 2018 r. - 195,6 tys. zł (w tym 3 tys. zł na szkolenia osób niepełnosprawnych), w 2019 rok - 198,3 tys. zł (w tym 8,2 tys. zł na szkolenia osób niepełnosprawnych), w 2020 r. - 65,8 tys. zł (w tym 8 tys. zł na szkolenia osób niepełnosprawnych).

Całość środków wydatkowanych przez Urząd na szkolenia pochodziła z FP, a w organizowanych przez Urząd szkoleniach wzięło udział siedem osób niepełnosprawnych (sześć osób niepełnosprawnych ukończyło szkolenia)¹⁰.

Szkolenia, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne, odnosiły się do następującej tematyki (w nawiasie podano liczbę osób niepełnosprawnych uczestniczących w poszczególnych szkoleniach)¹¹:

- prawo jazdy kat. D (z BO z kwalifikacją wstępną przyspieszoną kat. D1, D1+E, D, D+E (1 osoba),
- dwa szkolenia z zakresu magazynier z obsługą wózków jezdniowych (3 osoby),

¹⁰ Szkolenia te organizowane były przez Ligę Obrony Kraju, Ośrodek Szkolenia Kierowców w Jaśle, Centrum Szkolenia Zawodowego w Gorlicach przedstawicielstwo w Jaśle, Polski Instytut Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu w Jaśle oraz osobę fizyczną.

¹¹ Jedna z osób biorących udział w szkoleniach organizowanych przez Urząd zrezygnowała w trakcie trwania szkolenia.

- kurs kosmetyczny (1 osoba),
- pielęgnacja i stylizacja paznokci (1 osoba).

Wybór podmiotu prowadzącego szkolenia następował w oparciu o kryteria określone § 69 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy*.

Urząd w przypadku szkoleń grupowych dokonywał wyboru jednostki szkoleniowej na podstawie rozpoznania, które prowadzone były dwuetapowo.

W pierwszej kolejności prowadzono rozpoznanie rynku, celem ustalenia instytucji realizujących dane szkolenia, a następnie zwracano się do organizatorów o przedstawienie oferty na przeprowadzenie szkolenia. Wyboru instytucji (podmiotu) szkolącego dokonywano na podstawie złożonych przez trzy podmioty propozycji programowo – cenowych.

Przy doborze tematyki szkoleń dla osób bezrobotnych Urząd brał pod uwagę takie czynniki jak:

- oferty pracy zgłaszane przez pracodawców,
- informacje o wolnych miejscach pracy i zapotrzebowaniu dostępne w prasie i internecie,
- zapisy w IPD,
- zgłoszenia osób uprawnionych i wyniki badań wśród tych osób,
- zgłoszenia pracowników Urzędu oraz jednostek pomocy społecznej,
- listy zawodów i specjalności, na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.

Szkolenia indywidualne w Urzędzie realizowano na wniosek osób zainteresowanych (warunkiem organizacji takiego szkolenia było dostarczenie oświadczenia pracodawcy o zapewnieniu zatrudnienia po jego ukończeniu).

W okresie objętym kontrolą jedna osoba niepełnosprawna złożyła wniosek o organizację szkolenia indywidualnego i szkolenie to zostało zorganizowane, ale osoba ta nie ukończyła tego szkolenia¹².

Urząd monitorował przebieg szkoleń poprzez wizytację prowadzonych zajęć, prowadził analizy dokumentacji szkoleń, a ponadto prowadził analizę wyników ankiet skierowanych do osób biorących udział w szkoleniach oraz analizę skuteczności i efektywności szkoleń, natomiast kwestie zatrudnienia po ukończeniu szkolenia były przez Urząd analizowane w okresie trzech miesięcy po ukończeniu szkolenia.

Uczestnicy szkoleń potwierdzali swój udział podpisami na listach obecności.

W latach 2018 – 2020 nie było skarg dotyczących organizowanych przez Urząd szkoleń (dotyczących zarówno wyboru podmiotu prowadzącego szkolenia jak i pochodzących od uczestników szkoleń).

Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa dla szkoleń przedstawiała się następująco:

W szkoleniach w okresie objętym kontrolą wzięło udział ogółem siedem osób niepełnosprawnych. Szkolenia ukończyło sześć osób niepełnosprawnych (dwie w 2018 r., jedna w 2019 r. oraz trzy w 2020 r.). Po ukończeniu szkoleń zatrudnienie znalazło dwie osoby (w 2020 r.), a na dzień 31 grudnia 2020 r., z osób niepełnosprawnych, które brały udział w szkoleniach zatrudniona była jedna osoba.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej i kosztowej w latach 2018 - 2019 r. wynosił zero, a w 2020 r. odpowiednio 4 tys. zł i 67%.

(akta kontroli str. 257, 262-328, 347-355, 759-800, 917)

b) W Urzędzie nie ustanowiono procedur dotyczących odbywania przez osoby bezrobotne stażu (w tym naboru na staże). Nabór wniosków o organizację staży

¹² W związku z rezygnacją tej osoby ze szkolenia, została ona Decyzją Dyrektora Urzędu pozbawiona statusu osoby bezrobotnej, a w 2019 r. zmarła.

odbywał się w sposób ciągły (wnioski przyjmowano i rozpatrywano na bieżąco – w formie papierowej oraz elektronicznej).

Badanie naboru osób niepełnosprawnych na staże¹³ wykazało, że w Urzędzie przestrzegano zapisów art. 53 ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w *sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych*¹⁴.

Po ukończeniu stażu przez osoby niepełnosprawne, pracodawcy zawierali z tymi osobami umowy o pracę na czas określony. Na dzień 31 grudnia 2020 r. z 20 osób, które znalazły zatrudnienie po odbyciu stażu, nadal zatrudnionych było 10 osób.

Na realizację staży przez osoby niepełnosprawne w latach 2018 – 2020 Urząd wydatkował 109,2 tys. zł. Środki te pochodziły: 57,3 tys. zł z FP, 44 tys. zł z projektów i programów realizowanych przez Urząd oraz 7,9 tys. zł pochodziło z PFRON.

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadku powtórnego ubiegania się przez tego samego pracodawcę o skierowanie pracownika celem odbycia stażu w przypadku osób niepełnosprawnych.

W latach 2018 – 2020 Urząd nie przyznawał bezrobotnym niepełnosprawnym bonów stażowych.

Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa dla staży w okresie objętym kontrolą przedstawiała się następująco:

W stażach brało udział ogółem 23 osoby niepełnosprawne. Staże ukończyły 23 osoby niepełnosprawne (łącznie z dwoma osobami w 2018 r., które rozpoczęły staże we wcześniejszych okresach).

W 2018 r. staże ukończyło 13 osób, w 2019 r. osiem osób oraz w 2020 r. dwie osoby. Po zakończeniu staży w 2018 r. zatrudnienie znalazło 10 osób, w 2019 r. osiem osób i w 2020 r. dwie osoby. Z powyższej grupy osób na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal zatrudnionych było 10 osób (cztery, które ukończyły staże w 2018 r., pięć, które ukończyły staże 2019 r. oraz jedna która ukończyła staż w 2020 r.).

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił w 2018 r. 91%, w 2019 r. – 100% i w 2020 r. 50%, a wskaźniki efektywności kosztowej dla poszczególnych lat wynosiły 2018 r. – 5,1 tys. zł, 2019 r. – 4,09 tys. zł i 2020 r. – 8,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 329-341, 741, 920-927)

c) W Urzędzie nie ustanowiono procedur dotyczących kierowania osób bezrobotnych do pracodawców organizujących prace interwencyjne, a nabór wniosków odbywał się w sposób ciągły.

Badanie dokumentacji dotyczącej kierowania przez Urząd osób niepełnosprawnych na realizację prac interwencyjnych¹⁵ wykazało, że prace te organizowano zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w *sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne*¹⁶.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadku odmowy skierowania osoby niepełnosprawnej na realizację prac interwencyjnych.

W pracach interwencyjnych, w okresie objętym kontrolą, uczestniczyły 22 osoby niepełnosprawne. Wskazaną formę aktywizacji zawodowej ukończyło 15 osób (pięć w 2018 r. i 10 w 2019 r.). Po zakończeniu prac interwencyjnych zatrudnionych było odpowiednio w 2018 r. pięć i w 2019 r. – 10 osób. Z powyższej grupy na dzień 31

¹³ Analizą objęto cztery staże.

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 142, poz. 1160.

¹⁵ Badaniem objęto dokumentację dotyczącą prac interwencyjnych organizowanych przez dwa podmioty.

¹⁶ Dz.U. z 2014 r., poz. 864.

grudnia 2020 r. nadal zatrudnionych było dziewięć osób (trzy, które ukończyły staże w 2018 r. oraz sześć które ukończyły staże w 2019 r.).

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił w 2018 r. i 2019 r. wynosił 100%, a wskaźniki efektywności kosztowej dla poszczególnych lat wynosiły 2018 – 6,72 tys. zł, 2019 – 5,87 tys. zł.

W latach 2018 – 2020 dwóch pracodawców wystąpiło do Urzędu z wnioskiem o powtórna organizację prac interwencyjnych przez osoby niepełnosprawne (Urząd Miasta w Jaśle oraz Starostwo Powiatowe w Jaśle).

(akta kontroli str. 694-698, 928-932)

d) W Urzędzie nie ustanowiono procedur w zakresie organizowania robót publicznych. W okresie objętym kontrolą 49 osób bezrobotnych (w tym dwie osoby niepełnosprawne) realizowało roboty publiczne.

Wydatki na tą formę aktywizacji wyniosły 406,5 tys. zł, a wskaźnik efektywności wyniósł 11,95%. W przypadku osób niepełnosprawnych na tę formę aktywizacji wydatkowano 20,5 tys. zł i osiągnięto wskaźnik efektywności kosztowej na poziomie 10,2 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. żadna z osób niepełnosprawnych, które uczestniczyły w robotach publicznych nie pozostawała zatrudniona. Osoby niepełnosprawne, które zostały zatrudnione w ramach realizacji robót publicznych po zakończeniu okresu ich realizacji były zatrudnione przez okres wskazany w umowie zawartej z Urzędem, a po jego upływie były ponownie rejestrowane jako osoby bezrobotne.

(akta kontroli str. 621-624)

W latach 2018 – 2020 Urząd nie udzielał pożyczek na utworzenie miejsca pracy osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą, nie dokonywał refundacji wydatków poniesionych na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ani też nie udzielał dofinansowań do oprocentowania kredytów bankowych.

(akta kontroli str. 933-936, 940, 951)

e) W Urzędzie nie ustanowiono procedur w zakresie przyznawania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej osobom niepełnosprawnym, a nabór wniosków odbywał się w sposób ciągły.

W okresie objętym kontrolą Urząd udzielił pomocy w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej 15 osobom¹⁷.

Analiza dokumentacji wybranych pięciu spraw dotyczących przyznania niepełnosprawnym osobom bezrobotnym jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej wykazała, że w każdym przypadku składane przez te osoby wnioski spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej¹⁸, a Urząd dokonywał ich oceny pod względem rachunkowym oraz formalnym.

W przypadku osób, które otrzymały środki z Urzędu (15 osób), efektywność kosztowa i zatrudnieniowa dla ww. formy aktywizacji zawodowej przedstawiała się następująco: W 2018 r. z jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej skorzystało pięć osób (kończyło udział łącznie z osobami, które skorzystały z tej formy pomocy sześć osób), w 2019 r. było to dwie osoby i w 2020 r. osiem osób. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które rozpoczęły działalność

¹⁷ Urząd w jednym przypadku odmówił osobie niepełnosprawnej udzielenia wsparcia w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, z uwagi na fakt, iż osoba ta nie była zarejestrowana jako bezrobotna albo poszukująca pracy.

¹⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 2342.

gospodarczą, kontynuowały jej prowadzenie na dzień 31 grudnia 2020 r., a wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w każdym r. wynosił 100%, natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio: w 2018 r. – 19,67 tys. zł, w 2019 r. – 8 tys. zł i w 2020 r. – 80 tys. zł.

(akta kontroli str. 749-750, 802-803, 937-939, 941-950)

3. Instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

a) W Urzędzie do dnia 5 lutego 2020 r. nie było wewnętrznych regulacji w zakresie postępowań dotyczących refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i pkt 1a ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

W dniu 5 lutego 2020 r. Dyrektor Urzędu wydał *Zarządzenie w sprawie kryteriów przyznawania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy*.

Łącznie, w okresie objętym kontrolą, Urząd w ramach refundacji kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowisk pracy wydatkował kwotę 11 297,3 tys. zł na 543 stanowiska pracy (20,8 tys. zł na jedno stanowisko).

W przypadku osób niepełnosprawnych wydatkowano kwotę 536 tys. zł i objęto refundacją 24 stanowiska pracy (22,3 tys. zł na jedno stanowisko).

W latach 2018 – 2020 do Urzędu złożono siedem wniosków o przyznanie refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Urząd, ze względu na brak środków, w 2019 r. odmówił uwzględnienia wniosku o refundację kosztów wyposażenia jednego stanowiska (ze środków PFRON), a ponadto w jednym przypadku pracodawca nie przystąpił do negocjacji warunków umowy i w jednym przypadku, po negatywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy nie wypłacono środków.

Analizą objęto refundacje przyznane trzem podmiotom. Ustalono, że w każdym przypadku przestrzegano zapisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. *w sprawie dokonywania przez Fundusz Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej*¹⁹ oraz ww. Zarządzenia Dyrektora Urzędu.

(akta kontroli str. 402-410, 705-736, 845-847)

b) W latach 2018 – 2020 Urząd nie przyznawał grantów na utworzenie stanowisk pracy, nie dokonywał refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego, nie przyznawał świadczeń aktywizacyjnych, nie udzielał wsparcia organizatorom zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotom o statusie zakładów pracy chronionej. Na terenie powiatu jasielskiego nie ma zakładów aktywności zawodowej. W okresie objętym kontrolą Urząd zrefundował koszty wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dwóm spółdzielniom socjalnym²⁰, w łącznej wysokości 210 tys. zł oraz dokonał zwrotu opłaconych składek (art. 12 ust. 3a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. *o spółdzielniach socjalnych*²¹) w wysokości 18,4 tys. zł.

Łącznie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, do spółdzielni socjalnych skierowano w okresie objętym 10 osób (wydatki w łącznej kwocie 210 tys. zł). W grupie 10 osób skierowanych do spółdzielni

¹⁹ Dz.U. z 2017 r., poz. 1380.

²⁰ Spółdzielnie Socjalne Radość i Fundament.

²¹ Dz.U. z 2020 r., poz. 2085.

socjalnych była jedna niepełnosprawna (osoba ta na dzień 5 marca 2021 r. była zatrudniona, a kwota refundacji wyniosła 30 tys. zł).

(akta kontroli str. 737-740, 822-825)

4. Efekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych²².

a) W 2018 r. na podstawowe formy aktywizacji zawodowej Urząd wydatkował 14 495,2 tys. zł, w tym wydatki na aktywizację osób niepełnosprawnych wyniosły 404,6 tys. zł.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w 2018 r. wyniósł 82,49% (średnia krajowa 84,96%), a efektywności kosztowej 14,3 tys. zł (12,6 tys. zł w przypadku osób niepełnosprawnych).

W ramach wydatkowanych środków udzielono pomocy 1471 osobom, w tym 37 osobom niepełnosprawnym.

W wyniku działań aktywizacyjnych podejmowanych przez Urząd, w 2018 r. zatrudnienie znalazło 1013 osób, w tym 32 osoby niepełnosprawne (wskaźnik efektywności wyniósł odpowiednio 82,49% i 86,49%)²³, a na dzień 31 grudnia 2018 r. zatrudnione pozostawały 24 osoby niepełnosprawne.

Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa poszczególnych form aktywizacji w 2018 r. przystawiała się następująco:

Staże:

W 2018 r. w stażach uczestniczyło 651 osób, w tym 11 osób niepełnosprawnych. Na realizację staży Urząd wydatkował ogółem 2944 tys. zł, w tym 51 tys. zł, na aktywizację osób niepełnosprawnych. Staże w 2018 r. ukończyło 419 osób, z których zatrudnienie znalazło 340 osób. Z grupy 11 osób niepełnosprawnych, które ukończyły staże w 2018 r., 10 znalazło zatrudnienie, a na dzień 31 grudnia 2020 r. cztery osoby były nadal zatrudnione (w stażach w 2018 r. uczestniczyło 13 osób, ale w przypadku dwóch było to dokończenie staży rozpoczętych przed 2018 rokiem). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla staży w 2018 r. wynosił 81%, a w przypadku osób niepełnosprawnych 91%, natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 8,66 tys. zł (5,1 tys. zł dla osób niepełnosprawnych).

Prace interwencyjne:

W pracach interwencyjnych w 2018 r. uczestniczyły 274 osoby (w tym dziewięciu niepełnosprawnych). Wydatki na tą formę aktywizacji zawodowej wyniosły 1036,5 tys. zł (w tym 33,6 tys. zł na aktywizację osób niepełnosprawnych). Tę formę aktywizacji zawodowej ukończyło 226 osób (w tym pięć osób niepełnosprawnych), a po ukończeniu prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 226 osób (w tym pięć osób niepełnosprawnych), a na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal zatrudnione były trzy osoby niepełnosprawne. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił 90%, a dla osób niepełnosprawnych 100%, natomiast wskaźnik efektywności kosztowej odpowiednio 5,11 tys. zł i 6,72 tys. zł.

Szkolenia:

W 2018 r. w szkoleniach organizowanych przez Urząd brało udział 85 osób, w tym trzy osoby niepełnosprawne. Na organizację szkoleń Urząd wydatkował 195,6 tys. zł (w tym 3 tys. zł stanowiły koszty szkoleń osób niepełnosprawnych). Szkolenia

²² Urząd nie posiadał danych dotyczących zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2020 r., w przypadku osób innych niż niepełnosprawne, bowiem według wyjaśnień Dyrektora Urzędu, wymagało by to bardzo pracochłonnych i czasochłonnnych działań polegających na sprawdzeniu kilku tysięcy osób, poprzez przesłanie do ZUS wniosków o informację o zatrudnieniu na dany dzień.

²³ W skali kraju średni wskaźnik efektywności w 2018 r. wyniósł 84,96% i 26,2% w przypadku osób niepełnosprawnych, natomiast ogólnopolski wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 10,3 tys. zł w 2018 r. i 10,2 tys. zł w 2019 r..

ukończyło 79 osób, w tym dwie osoby niepełnosprawne, a zatrudnienie znalazło 15 osób (w przypadku niepełnosprawnych żadna z osób kończących szkolenia nie znalazła zatrudnienia). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 19%, a efektywności kosztowej 13,04 tys. zł (wskaźnik dla osób niepełnosprawnych wynosił zero, bowiem żadna nie znalazła zatrudnienia, ani też nie była zatrudniona na dzień 31 grudnia 2020 r.).

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej:

W 2018 r. z tej formy aktywizacji skorzystało 225 osób - w tym sześciu niepełnosprawnych. Na wsparcie aktywizacji zawodowej w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej Urząd w 2018 r. wydatkował 5167,2 tys. zł. Z grupy 225 osób korzystających z tego rodzaju wsparcia, udział w tej formie aktywizacji ukończyło (prowadziło działalność przez co najmniej 12 miesięcy) 207 osób, w tym sześć osób niepełnosprawnych (jedna osoba z tej formy pomocy we wcześniejszym okresie). Na dzień 31 grudnia 2020 r. wszystkie osoby niepełnosprawne nadal prowadziły działalność gospodarczą. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 98,55% i 100%, a wskaźnik efektywności kosztowej 25,33 tys. zł i 19,6 tys. zł.

Doposażenie i wyposażenie stanowisk:

Na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy Urząd w 2018 r. wydatkował 5151,9 tys. zł (w tym 199 tys. zł na doposażenie i wyposażenie stanowisk dla osób niepełnosprawnych). Łącznie w tej formie aktywizacji w 2018 r. udział wzięło 236 osób, w tym dziewięć osób niepełnosprawnych (w 2018 r. 297 osób zakończyło tą formę aktywizacji, łącznie z osobami, które rozpoczęły w latach wcześniejszych). Zatrudnienie w związku z tą formą aktywizacji zawodowej znalazło 251 osób, w tym wszystkie osoby niepełnosprawne (które na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal były zatrudnione). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 84,51% i 100%, a efektywności kosztowej 20,53 tys. zł i 18,09 tys. zł.

W 2019 r. na podstawowe formy aktywizacji zawodowej Urząd wydatkował 9.179,5 tys. zł, w tym na aktywizację osób niepełnosprawnych 259,6 tys. zł.

W ramach wskazanych wydatków pomocy udzielono 1034 osobom, w tym 28 osobom niepełnosprawnym.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w 2019 wyniósł 85,49% (średnia krajowa 97,22%) i efektywności kosztowej 10,6 tys. zł (7,42 tys. zł w przypadku osób niepełnosprawnych).

Zatrudnienie wyniku działań aktywizacyjnych prowadzonych przez Urząd znalazło 866 osób, w tym 35 osób niepełnosprawnych (łącznie z osobami, które rozpoczęły aktywizację we wcześniejszych okresach).

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w 2019 r. wyniósł 85,49% (97,22 w przypadku osób niepełnosprawnych).

Staże:

W stażach w 2019 r. brało udział 448 osób (w tym osiem osób niepełnosprawnych). Urząd na realizację staży wydatkował 1797 tys. zł (w tym 32,7 tys. zł stanowiły wydatki na realizację staży przez osoby niepełnosprawne). W 2019 r. staże ukończyło 329 osób, w tym osiem osób niepełnosprawnych, a zatrudnienie znalazło 288 osób (w tym wszystkie osoby niepełnosprawne), a na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudnienie kontynuowało pięć osób niepełnosprawnych.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla staży wynosił 88% (100% w przypadku osób niepełnosprawnych), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 4,09 tys. zł (9,91 tys. zł dla osób niepełnosprawnych).

Prace interwencyjne:

W pracach interwencyjnych w 2019 r. uczestniczyły 194 osoby, z których 125 ukończyło ich realizację. W tej grupie było 11 osób niepełnosprawnych, z których dziesięć ukończyło tą formę aktywizacji zawodowej. Po ukończeniu prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 125 osób, w tym 10 osób niepełnosprawnych, a na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudnienie kontynuowało sześć osób niepełnosprawnych. Wydatki na tą formę aktywizacji zawodowej wyniosły 805.5 tys. zł (w tym 58.7 tys. zł na osoby niepełnosprawne). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił 95% (dla osób niepełnosprawnych 100%), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej odpowiednio 6,76 tys. zł i 5,87 tys. zł.

Szkolenia:

W szkoleniach w 2019 r. wzięło udział 71 uczestników, w tym jedna osoba niepełnosprawna. Na organizację szkoleń Urząd wydatkował 198,3 tys. zł (w tym 8,2 tys. zł stanowiły wydatki na szkolenie osoby niepełnosprawnej). Organizowane przez Urząd szkolenia ukończyło 68 osób, w tym jedna osoba niepełnosprawna. Po ukończeniu szkoleń zatrudnienie znalazło 17 osób. Zatrudnienia nie znalazła osoba niepełnosprawna.

Dla osób innych niż niepełnosprawne wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 25%, a efektywności kosztowej 11,66 tys. zł.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej:

W 2019 r. z tej formy aktywizacji skorzystało 147 osób (w tym siedem osób niepełnosprawnych), a ukończyło (prowadziło działalność przez co najmniej 12 miesięcy) 228 osób (łącznie z osobami z lat wcześniejszych), w tym pięć osób niepełnosprawnych (łącznie z osobami, które otrzymały środki we wcześniejszych okresach). Wszystkie osoby niepełnosprawne, którym przyznano pomoc w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w 2019 r., na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal prowadziły działalność gospodarczą, a wydatki na tą formę aktywizacji zawodowej wyniosły 2900,7 tys. zł, w tym 40 tys. zł dla osób niepełnosprawnych. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 96,93% i 100%, a wskaźnik efektywności kosztowej 13,13 tys. zł i 8 tys. zł.

Wypożyczenie i doposażenie stanowisk pracy.

Na wypożyczenie i doposażenie stanowisk pracy w 2019 r. Urząd wydatkował 3478 tys. zł (w tym 120 tys. zł na wypożyczenie i doposażenie stanowisk dla osób niepełnosprawnych). W tej formie aktywizacji zawodowej udział wzięło 174 osoby bezrobotne (w tym sześć osób niepełnosprawnych). Łącznie z osobami, które we wcześniejszych okresach rozpoczęły uczestnictwo, w 2019 r., tą formę aktywizacji ukończyło 221 osób (w tym 12 niepełnosprawnych). Na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal zatrudnionych było osiem osób niepełnosprawnych. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 92% i 84,11%, a wskaźnik efektywności kosztowej 15,74 tys. zł i 15 tys. zł.

W 2020 r. na podstawowe formy aktywizacji zawodowej Urząd wydatkował 7363,8 tys. zł, w tym wydatki na aktywizację osób niepełnosprawnych wyniosły 304 tys. zł. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w 2020 wyniósł 88,89% (94,12% w przypadku osób niepełnosprawnych), a efektywności kosztowej 12,44 tys. zł (19 tys. zł w przypadku osób niepełnosprawnych). W ramach wydatkowanych środków pomocy udzielono 717 osobom, w tym 24 osobom niepełnosprawnym.

W wyniku działań aktywizacyjnych podejmowanych przez Urząd, w 2020 r. zatrudnienie znalazło 592 osób, w tym 16 osób niepełnosprawnych.

Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa poszczególnych form aktywizacji w 2020 r. przystawiała się następująco:

Staże:

W stażach w 2020 r. brało udział 247 osób (łącznie z osobami, które rozpoczęły tą formę aktywizacji zawodowej we wcześniejszych okresach), w tym czterech niepełnosprawnych. Urząd na realizację staży wydatkował 1031,2 tys. zł (w tym 17,6 tys. zł stanowiły wydatki na staże osób niepełnosprawnych). W 2020 r. staże ukończyło 123 osoby, w tym dwie osoby niepełnosprawne, a zatrudnienie znalazło 104 osoby (w tym dwie osoby niepełnosprawne), a na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudnienie kontynuowała jedna osoba niepełnosprawna. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla staży wyniósł 85% (50% w przypadku osób niepełnosprawnych), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 9,91 tys. zł (8,8 tys. zł dla osób niepełnosprawnych).

Prace interwencyjne:

W 2020 r. Urząd na prace interwencyjne wydatkował kwotę 295,9 tys. zł (w tym 0,9 tys. zł dla osób niepełnosprawnych). W pracach interwencyjnych w 2020 r. uczestniczyło 117 osób (łącznie z osobami, które rozpoczęły realizację prac interwencyjnych we wcześniejszych okresach, formę aktywizacji ukończyło 120 osób). W pracach interwencyjnych w 2020 r. udział brały dwie osoby niepełnosprawne, ale żadna z nich nie ukończyła tej formy aktywizacji zawodowej i nie była zatrudniona na dzień 31 grudnia 2020 r. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił 96%, a kosztowej 2,57 tys. zł.

Szkolenia:

W szkoleniach w 2020 r. wzięło udział 25 uczestników, w tym trzy osoby niepełnosprawne. Na organizację szkoleń Urząd wydatkował 65,8 tys. zł (w tym 8 tys. zł stanowiły wydatki na szkolenia osób niepełnosprawnych). Organizowane przez Urząd szkolenia ukończyło 20 osób, w tym trzy niepełnosprawne. Po ukończeniu szkoleń zatrudnienie znalazło sześć osób, w tym dwie niepełnosprawne (na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudniona była jedna osoba niepełnosprawna). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla tej formy aktywizacji zawodowej wyniósł 30% (67% w przypadku osób niepełnosprawnych), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił 10,97 tys. zł (4 tys. zł dla osób niepełnosprawnych).

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej:

W 2020 r. w tej formie aktywizacji uczestniczyło 145 osób (w tym ośmiu niepełnosprawnych). W 2020 r., łącznie z osobami z lat poprzednich, tą formę aktywizacji zawodowej ukończyło 155 osób, w tym dwie osoby niepełnosprawne. (obie na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal prowadziły działalność gospodarczą). Wydatki na tą formę aktywizacji zawodowej wyniosły 2897 tys. zł, w tym 160 tys. zł osoby niepełnosprawne. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 98,71% i 100%, a wskaźnik efektywności kosztowej 18,93 tys. zł i 80 tys. zł.

Wypożyczenie i doposażenie stanowisk pracy.

Na refundację wypożyczenia i doposażenia stanowisk pracy w 2020 r. Urząd wydatkował 2667,4 tys. zł (w tym 97 tys. zł na wypożyczenie i doposażenie stanowisk dla osób niepełnosprawnych). W tej formie aktywizacji zawodowej udział wzięło 134 osoby bezrobotne (w tym pięć osób niepełnosprawnych). Łącznie z osobami, które we wcześniejszych okresach rozpoczęły uczestnictwo, w 2020 r., tą formę aktywizacji ukończyło 180 osób (w tym osiem niepełnosprawnych). Na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal zatrudnionych było siedem osób niepełnosprawnych.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił odpowiednio 84,11% i 88,90%, a wskaźnik efektywności kosztowej 14,82 tys. zł i 12,12 tys. zł.

Roboty publiczne.

W 2020 r. Urząd na realizację robót publicznych wydatkował 406,5 tys. zł (w tym 20,5 tys. zł dla osób niepełnosprawnych).

Roboty publiczne realizowało 49 osób (w tym dwie osoby niepełnosprawne). Tę formę aktywizacji zawodowej ukończyły 34 osoby (w tym dwie osoby niepełnosprawne). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w obu grupach wyniósł 100%, natomiast kosztowej 11,95 tys. zł i 10,2 tys. zł (dla osób niepełnosprawnych)

Na dzień 31 grudnia 2020 r. żadna z osób niepełnosprawnych nie była zatrudniona.

(akta kontroli str. 348-355)

b) W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wybrane dane dotyczące działań aktywizacyjnych przedstawiały się następująco:

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą w Urzędzie zarejestrowanych osób bezrobotnych było:

- w 2018 r. - 5179 osób (w tym 3178 kobiety),
- w 2019 r. - 4918 osób (w tym 2889 kobiety),
- w 2020 r. - 5615 osób (w tym 3257 kobiety).

W powyższej grupie:

- w 2018 r. 4559 bezrobotnych stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny (w tym 2760 kobiet),
- w 2019 r. 4318 bezrobotnych stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny (w tym 2504 kobiety),
- w 2020 r. 4877 bezrobotnych stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny (w tym 2810 kobiety).

Wśród osób zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotne:

- w 2018 r. – 3117 osób (w tym 2169 kobiety),
- w 2019 r. – 2895 osób (w tym 1932 kobiety),
- w 2020 r. – 3494 osób (w tym 2231 kobiety), stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.

W 2018 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 71 (w tym 29 kobiet), w 2019 r. – 63 osoby (w tym 29 kobiet) i w 2020 r. 73 osoby (w tym 36 kobiet) – jako osoby poszukujące pracy. W tej grupie, w 2018 r. 64 osoby (26 kobiet), w 2019 r. 57 osób (w tym 26 kobiet) i w 2020 r. 65 osób (w tym 32 kobiety) zarejestrowane były po raz kolejny.

Wśród osób poszukujących pracy w 2018 r. – 64 (w tym 27 kobiet), w 2019 r. – 50 (w tym 24 kobiety) i w 2020 r. – 41 (w tym 21 kobiet) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.

Urząd w 2018 r. aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objął 1817 osób (w tym 895 kobiet), w 2019 r. było to 1203 osoby (w tym 611 kobiet) i w 2020 r. – 828 osób (w tym 424 kobiety) – wszystkie te osoby były zarejestrowane jako bezrobotne, a aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu nie obejmowano osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu.

Indywidualnym planem działania objęto w 2018 r. – 4596 osób (w tym 2873 kobiety), w 2019 r. – 5075 osób (w tym 2.971 kobiet) i w 2020 r. 5372 osoby (w tym 3144 kobiety).

W grupie osób objętych IPD:

- w 2018 r. - 4527 stanowiły osoby bezrobotne oraz 69 poszukujące pracy (odpowiednio 2873 i 30 osób stanowiły kobiety),
- w 2019 r. – 5075 stanowiły osoby bezrobotne oraz 70 poszukujące pracy (odpowiednio 2971 i 35 stanowiły kobiety),

- w 2020 r. 5372 osoby bezrobotne oraz 51 poszukujące pracy (odpowiednio 3144 i 22 stanowiły kobiety).

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą zarejestrowanych w Urzędzie niepełnosprawnych osób bezrobotnych było:

- w 2018 r. - 180 osób (w tym 93 kobiety),
- w 2019 r. - 173 osób (w tym 91 kobiety),
- w 2020 r. - 165 osób (w tym 79 kobiety).

W powyższej grupie:

- w 2018 r. 163 osoby zostały zarejestrowane po raz kolejny (w tym 86 kobiet),
- w 2019 r. 155 osoby zostały zarejestrowane po raz kolejny (w tym 82 kobiety),
- w 2020 r. 149 osoby zostały zarejestrowane po raz kolejny (w tym 72 kobiety).

Wśród osób zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotne:

- w 2018 r. – 103 osób (w tym 59 kobiety),
- w 2019 r. – 91 osób (w tym 54 kobiety),
- w 2020 r. – 92 osób (w tym 47 kobiet), stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.

W grupie osób bezrobotnych w 2018 r. – 156 (w tym 78 kobiet), w 2019 r. – 151 (w tym 18 kobiet) i w 2020 r. – 149 (w tym 69 kobiet) stanowiły osoby poprzednio pracujące.

W grupie osób niepełnosprawnych, w 2018 r. – 166 (w tym 91 kobiet), w 2019 r. – 193 (w tym 102 kobiety) i w 2020 r. – 170 (w tym 83 kobiety) zostało objętych IPD.

IPD objętych zostało:

- w 2018 r. – 161 (w tym 87 kobiet) osób bezrobotnych oraz pięć poszukujących pracy (w tym cztery kobiety),
- w 2019 r. było to – 187 osób bezrobotnych (w tym 96 kobiet) i osiem poszukujących pracy (w tym 6 kobiet),
- w 2020 r. 166 osób bezrobotnych (w tym 82 kobiety) i cztery poszukujące pracy (w tym jedna kobieta).

W 2018 r. w Urzędzie było zarejestrowanych 13 osób (w tym cztery kobiety) poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu. W 2019 r. było to 12 osób (w tym cztery kobiety) i w 2020 r. 14 osób (w tym cztery kobiety). W grupie tej, w 2018 r. osiem osób (w tym trzy kobiety), w 2019 r. dziewięć osób (w tym trzy kobiety) i w 2020 r. 11 osób (w tym 3 trzy kobiety) stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny.

W grupie osób zarejestrowanych poszukujących i niepozostających w zatrudnieniu w 2018 r. siedem (w tym dwie kobiety), w 2019 r. – osiem (w tym trzy kobiety) i w 2020 r. – siedem (w tym dwie kobiety) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ponadto we wskazanej grupie w 2018 r., siedem osób było poprzednio zatrudnionych, w 2019 r. poprzednio zatrudnionych było siedem osób (w tym jedna kobieta) i w 2020 r. dziewięć osób (w tym jedna kobieta).

W 2018 r. z ewidencji osób bezrobotnych niepełnosprawnych wyrejestrowanych zostało 150 osób (w tym 74 kobiety), w 2019 r. – 133 osoby (w tym 62 kobiety) i w 2020 r. 119 osób (w tym 57 kobiet).

W 2018 r. wśród głównych powodów wykreślenia z ewidencji osób niepełnosprawnych w 2018 r. były:

- podjęcie pracy niesubsydiowanej – 34 osoby (w tym 14 kobiet),
- podjęcie pracy subsydiowanej – 14 osób (w tym sześć kobiet),
- rozpoczęcie szkolenia – jedna osoba,
- rozpoczęcie stażu – cztery osoby,

- rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej – jedna osoba.

Z innych powodów niż ww. z ewidencji osób bezrobotnych zostało w 2018 r. wyrejestrowanych 96 osób, w tym m.in. trzy osoby z powodu odmowy przyjęcia propozycji pracy, trzy osoby z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego oraz cztery z powodu nabycia praw emerytalnych lub rentowych.

Ponadto w 2018 r. z ewidencji osób poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu wyrejestrowano dziewięć osób z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej (w tym pięć kobiet).

W 2019 r. wśród głównych powodów wykreślenia z ewidencji osób niepełnosprawnych w 2018 r. były:

- podjęcie pracy niesubsydiowanej – 46 osób (w tym 20 kobiet),
- podjęcie pracy subsydiowanej – siedem osób (brak kobiet),
- rozpoczęcie stażu – sześć osób (same kobiety).

Z innych powodów niż ww. z ewidencji osób bezrobotnych zostało w 2018 r. wyrejestrowanych 74 osoby (w tym 31 kobiet). w tym m.in. dwie osoby z powodu odmowy przyjęcia propozycji pracy, jedna osoba z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego (jedna kobieta) oraz dwie z powodu nabycia praw emerytalnych lub rentowych.

Ponadto w 2018 r. z ewidencji osób poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu wyrejestrowano sześć osób z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej (w tym pięć kobiet).

W 2020 r. wśród głównych powodów wykreślenia z ewidencji osób niepełnosprawnych w 2018 r. były:

- podjęcie pracy niesubsydiowanej – 39 osób (w tym 19 kobiet),
- podjęcie pracy subsydiowanej – 18 osób (w tym sześć kobiet),
- rozpoczęcie szkolenia trzy osoby (w tym jedna kobieta),
- rozpoczęcie stażu – trzy osoby (w tym jedna kobieta).

Z innych powodów niż ww. z ewidencji osób bezrobotnych zostało w 2018 r. wyrejestrowanych 56 osób (w tym 30 kobiet). w tym m.in. jedna osoba z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego (jedna kobieta) oraz trzy z powodu nabycia praw emerytalnych lub rentowych (trzy kobiety).

Ponadto w 2018 r. z ewidencji osób poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu wyrejestrowano 6 osób z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej (w tym trzy kobiety).

W latach 2018 – 2020 wzrosła liczba osób zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotne z 5179 do 5615 (wzrost o 8,4%), w tym zarejestrowanych po raz kolejny z 4559 osób do 4877 osób (wzrost o 7%) oraz osób długotrwale bezrobotnych z 3117 do 3494 (wzrost o 9%).

W tym samym okresie spadała ilość osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie z 180 do 165 (spadek o 9%), spadek nastąpił również wśród osób zarejestrowanych po raz kolejny z 163 do 149 (spadek o 9%) oraz długotrwale bezrobotnych z 103 do 92 (spadek o 10%). Spadek zanotowano również w kategorii osób poprzednio pracujących ze 156 do 149 (spadek o 5%).

Według wyjaśnień Dyrektora Urzędu, *aktywizacja osób niepełnosprawnych jest problemem złożonym. Podstawowe trudności w aktywizacji wynikają ze specyfiki lokalnego rynku pracy, gdzie brak jest zakładów pracy chronionej, ofert pracy dedykowanych osobom niepełnosprawnym, a także samej niechęci tych osób do aktywizacji. Niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych nie jest*

wynikiem wyłącznie ich problemów zdrowotnych, ale składają się na to bariery architektoniczne, transportowe i komunikacyjne, a także psychologiczne. Bierność tych osób utrwala także obawa przed utratą świadczeń społecznych pobieranych z tytułu niepełnosprawności, a ponadto osoby te często legitymują się niskim poziomem kwalifikacji. Aby usprawnić system wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej należałoby wdrożyć i podjąć współpracę instytucjonalną specjalistów typu psycholog/terapeuta, doradca zawodowy, pośrednik pracy, asystent osoby niepełnosprawnej, którzy by wspierali takie osoby w adaptacji zawodowej.

(akta kontroli str. 252-256, 351-352)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK wykorzystywane przez Urząd instrumenty rynku pracy przyczyniały się do powrotu osób niepełnosprawnych na rynek pracy. Podejmowane przez Urząd działania w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych były skuteczne i prowadziły do spadku bezrobocia. Nie stwierdzono przypadków dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem istotnych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia 23 czerwca 2021 r.

Kontroler
Paweł Rakowski
Starszy Inspektor k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/

/-/